מאירוע חריג להתערבות מערכתית

הפחתת סיכון לחמצת לקטית במטופלים עם אי ספיקת כליות חמורה, הנוטלים Metformin

ד"ר אולגה ברייימן טקץ[1] | ד"ר לילך קווינט[1] | ד"ר אלונה יאנובסקי[2] | ד"ר שרית קימלמן[2]
ד"ר שרית כרמי[2] | ד"ר שרה גאנם[2] | דורית גולדמן[3] | ד"ר יואל טולדנו[4] | ד"ר אבי סוויד[1]
1. אגף מדיניות תרופתית וטכנולוגיות רפואיות | 2. רוקחות קלינית במחוזות | 3. מחלקה לניהול סיכונים | 4. אגף לרפואה ראשונית

רקע

Metformin היא תרופה ותיקה ושכיחה המשמשת לטיפול בסוכרת סוג 2. מדובר בתרופה יעילה עם פרופיל בטיחות טוב. באופן נדיר, היא עלולה לגרום לחמצת לקטית, תופעת לוואי מסכנת חיים. גורמי הסיכון כוללים תפקוד כלייתי לקוי, התייבשות ושתיית אלכוהול מופרזת. על מנת להקטין את הסיכון לתופעת הלוואי, קיימת הנחייה להפחתת מינון Metformin במטופלים עם תפקוד כלייתי ירוד והתווית נגד למתן במטופלים עם פגיעה חמורה בתפקוד הכלייתי (eGFR<30ml/min).

עקב אירוע של חמצת לקטית, במטופל שהמשיך ליטול Metformin למרות ירידה קשה בתפקוד הכלייתי, הוחלט לבצע התערבות יזומה בארגון.

מטרות

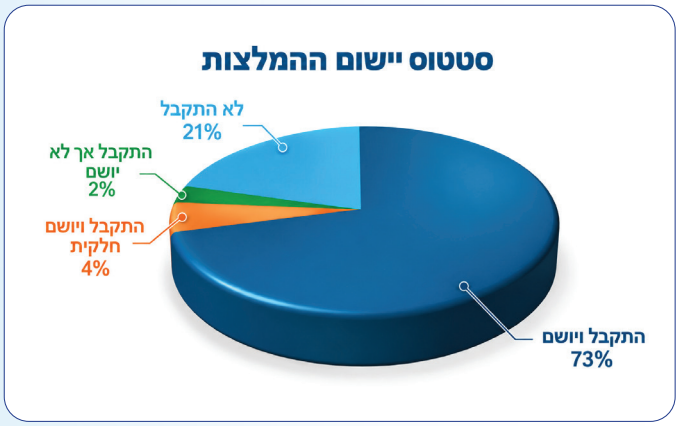
הפחתת הסיכון לחמצת לקטית במטופלים עם ירידה קשה בתפקוד כלייתי שנוטלים Metformin.

שיטות

- החל מ-2020 מבוצע איתור ייזום של מטופלים עם eGFvR<30ml/min שרוכשים תרופה המכילה Metformin כמרכיב בודד ו/או בשילוב עם חומר פעיל נוסף. הדוח שמתעדכן על בסיס חודשי זמין לרוקחות הקליניות במחוזות.
- לאחר בחינת תיקי המטופלים הפוטנציאליים ואיתור מטופלים שמצריכים התערבות, ניתן ייעוץ רוקחת קלינית לרופא המטפל עם המלצה להפסיק/להחליף/להפחית מינון תרופה או לחזור על בדיקות מעבדה.
- הייעוץ מתועד בתיק הרפואי של המטופל.
- סטטוס יישום ההמלצות נבדק לאחר 2-3 חודשים.

תוצאות

- בין התאריכים 01.2020-04.2026 ניתן ייעוץ של רוקחת קלינית לרופא המטפל עבור 228 מטופלים, שרכשו Metformin בנוכחות eGFR<30ml/min.
- ב-95% מהמקרים ניתנה המלצה להפסקת/החלפת טיפול ב-Metformin, ב-5% מהמקרים הומלץ לחזור על בדיקות או להפחית מינון Metformin, במידה ונמצא שיפור בתפקוד הכלייתי ביחס לתוצאת הבדיקה שהופיעה בדו"ח.
- שיעור יישום ההמלצות ע"י הרופא עמד על 73%.

סיכום והמלצות

קיימת חשיבות להפקת לקחים מאירועים חריגים והפעלת מנגנונים למניעת סיכונים עתידיים בתרופות. חשוב להטמיע כלים טכנולוגיים, שמבצעים הצלבה של נתונים עדכניים מהתיק הרפואי (כגון תרופות ותפקודי כליות) בעת מתן המרשם ומתריעים לרופא בזמן אמת, במקרים בהם קיימת התווית נגד למתן או צורך בהתאמת מינון תרופה למצב מחלה. הדבר יפחית את כמות הטעויות התרופתיות, הסיכונים הכרוכים בכך והצורך בהתערבויות ריאקטיביות.

מאוחדת
רמה אחרת